

FOLKEMØTE: INFORMASJONSMØTE OM 2 NYE OPPDRETTSANLEGG FOR TORSK I ØKSFJORDEN

31.08.2022

Det møtte 38 personer på folkemøtet ved Vestbygd oppvekstsenter. Joakim Jensen og Stefan Paulsen fra KIME Akva AS startet med å informere om søknadene for de to oppdrettsanleggene.

Det kom mange spørsmål i løpet av møtet og her følger flere av dem med svar.

SPØRSMÅL OG SVAR

- Er det problem med rødfisk og hvitfisk i nærhet av hverandre?
 - *Nei. Det er ikke dokumentert sykdommer som smitter på tvers mellom laks og torsk. Skottelus kan imidlertid smitte både torsk og laks. Selv om skottelus ikke har vært en utfordring, har Mattilsynet likevel en anbefalt minsteavstand på 2,5 km mellom lakseanlegg og torskeanlegg (ref.: [Etableringsretningslinjen](#)).*
- Er det tenkt på at det er en terskelfjord?
 - *Ja, det er vi klar over. Øksfjorden er likevel en spesiell terskelfjord med stor vannutskiftning gjennom hele vannsøylen. Dette er dokumentert av strømmålinger, strømmodeller og oksygenmålinger utført både av oss og andre aktører i fjorden. Som følge av dette har fjorden et sunt og godt bunnmiljø med stor kapasitet for å bearbeide og bryte ned næringssalter. Analyser viser at dypområdene har noe forhøyet verdier av karbon. Dette er ikke uvanlig i slike fjorder som følge av mye naturlig biologisk materiale fra tang, tare, elver mm vil synke til bunnen og ansamles i større grad enn åpne fjorder. Statsforvalterens miljøvernavdeling vil nøye vurdere våre søknader og i hvilken grad lokalitetene vil påvirke sjøbunnens kvalitet.*
- Hadde vært interessant og lettere å ta stilling i saken om det hadde blitt tatt undersøkelser i andre deler av fjorden enn der anleggene skal være
 - *Det er gjort mange undersøkelser fra Forneset og ut mot Vestfjorden siden det ligger mange oppdrettsanlegg der som må gjennomføre undersøkelser og ta prøver jevnlig. Det finns derfor en god del data for tilstanden i fjordområdet. Undersøkelsene (MOM-C) inkluderer bunnprøver opp mot 1 km fra anleggene. Statsforvalteren kan likevel pålegge havbruksaktører å gjennomføre ytterligere undersøker dersom det fremdeles er usikkerhet knyttet til fjordens økologiske og kjemiske tilstand.*

- Hvor blir rester fra foring av? Hvordan skal det komme seg ut i Vestfjorden?
 - *Næringssalter (avføring mm), samt mindre mengder fôrrester spres over store arealer under anleggene. Spredningsevnen er styrt av vannstrømmen i området. Utslipp av næringssalter er i starten veldig små og mengden vil øke i takt med fiskestørrelsen og utfôret mengde.*
 - *På sjøbunnen i sand og leirer lever et rikt mangfold av ulike nedbrytere som livnærer seg av nedfallet. Ved gradvis oppbygging av mengde nedfall, vil disse organismene bli flere og tilpasse seg mengden som tilføres. En miljømessig bærekraftig lokalitet har en konstant tilførsel av oksygenrikt vann som gjør at disse organismene trives.*
 - *Etter ca. 12-15 måneder med drift og når fisken er størst og påfører bunnmiljøet mest næringssalter, blir det gjennomført miljøundersøkelser (uavhengige selskap som f. eks Akvaplan-Niva, STIM eller Åkerblå) under anleggene for å vurdere tilstanden i bunnmiljøet. Man får med andre ord en bekreftelse på hvordan bunndyrene trives og hvor effektiv de er til å bryte ned næringssaltene. Lokalitene får en karakter fra 1 til 4, hvor 1 er svært god og 4 er svært dårlig/overbelastet. Ved endt produksjon/utslakting, skal alle lokaliteter brakklegges og hvile i minimum 2 måneder. Ved utsett av ny fisk, skal lokalitetens bunnmiljø i praksis være restituert og tilbakeført til naturlig tilstand. Denne naturlige restitueringsmekanismen er årsaken til at Statsforvalteren aksepterer oppdrett i åpne merder og utsteder utslippstillatelser.*
 - *Alle miljøundersøkelser rapporteres direkte til myndighetene. Ved negativ trend eller overbelastning vil de pålegge oss å gjennomføre tiltak for bedre miljøet. Som regel blir utslippstillatelsen redusert eller i verste fall inndratt fullstendig.*

- Det er mange ulike fiskearter i fjorden, hvordan håndterer Kime dette?
 - *Langs norskekysten lever et rikt mangfold av fiskearter, også i Øksfjord. Noen er stedsbudne, mens noen arter oppholder seg her i perioder i jakt på mat eller for å gyte. Ved normal drift, vil ikke våre lokaliteter nevneverdig påvirke disse bestandene. Vi som torskeoppdretter har likevel et spesielt ansvar for å ikke belaste kysttorsken og nærliggende gyteområder for torsk. Dette innebærer forebygging mot rømming og avdrift av egg som i verste fall kan påvirke den unike genetikken som kysttorsken har. Vi har også et stort ansvar i å minimere avdrift av fôrpellets som vi vet at blant annet sei er glad i.*

- Jeg bor ved Fornesvegen, hvor mye vil lys fra anlegget påvirke meg som bor der?
 - *Det er ikke mye støy fra nye og moderne flåter, du skal være veldig nært for å kunne høre. Lysblinkere (sikkerhet for sjøtrafikk) vil bli lik som på de eksisterende anleggene og skal ikke være sjenerende. Støynivåer er regulert i utslippstillatelse fra Statsforvalter. Opplevs støy, så er det bare å ta kontakt. Vi ønsker et godt naboskap med de som holder til på land rundt oss. Det kan også bli pålegg om støymålinger og tiltak dersom man er usikker i søknadsbehandlingene på hvordan støy vil oppleves.*
 - *Andre på møtet bekrefter. De har anlegg utenfor der de bor, de reagerte på det i starten, men i dag er det en del av landskapet. Lyd og lys er ikke noe problem.*

- Jeg er fisker og ser store forskjeller på garn satt i Øksfjorden som får mye organisk materiale på seg og garn satt i Kanstadfjorden som er mer rene. Basert på dette tror jeg ikke Øksfjorden er et godt alternativ for nye anlegg. Jeg er positiv til utvikling og aktivitet, men ikke i Øksfjorden.
 - *Øksfjorden er sørvendt, har gunstige temperaturer og solforhold som igjen gir gode forutsetninger for naturlig biologisk produksjon i havet fra våren og utover sommer og høst. Dette inkluderer også alger i ulike varianter og observeres i veldig mange fjorder. Gjennom høst og vinter er det også vanlig at dette i stor grad forsvinner. Om dere finner ting i garnene så ta bilder og prøver og send inn til analysering hos Havforskningsinstituttet. Det er mulig at økt algeproduksjon kan forklares med tilførsel av oppløste næringssalter fra havbruk, men kan like gjerne være en helt naturlig utvikling som følge av global oppvarming og andre prosesser som skjer i havet.*
 - *Forskjeller på mengder av organisk materiale i forhold til Kanstadfjorden er vanskelig å svare på. Ytre del av Kanstadfjorden er betydelig grunnere og mindre skjermet enn Øksfjorden og har større påvirkning fra åpent hav. Man observerer også store forskjeller av dyreliv og mangfold mellom andre nærliggende fjorder langs kysten som ikke kan forklares. Det faktum at Øksfjorden er en terskelfjord, kan også være medvirkende, på tross av god og effektiv vannutskifting.*
 - *Gi gjerne tilbakemelding til oppdrettsanleggene og Fiskeridirektoratet om prøvesvarene. På den måten kan man kanskje bedre forstå hva som skjer.*
- Blir anleggene et problem for ferdsel i området?
 - *En stor del av trafikken i områdene i dag er generert av oppdrettsnæringen selv. Vi har valgt å plassere anleggene på en måte som ikke skal hindre dagens ferdsel av større båter i området (AIS-data). Det er likevel sannsynlig at en del fritidsbåter som normalt har passert over anleggene vi har søkt om. Plassering av anleggene vil likevel ikke hindre ferdsel og det god plass til å passere både mot land og på yttersiden av anleggene. Kystverket vil vurdere søknadene etter Havne- og farvannsloven. Er det noen som likevel mener at anleggene vil hindre deres bruk av fjorden i området, oppfordres det til å sende i merknad på dette til kommunen.*
- Jeg har fisket mye her over lang tid og ser stor forskjell fra da oppdrettsanleggene kom
 - *Se to svar over.*
- Kan anleggene ligge så tett på hverandre? Det blir veldig nært eksisterende anlegg.
 - *Anleggene er plassert etter gjeldende krav. For anlegg med ulike typer fisk, kan anleggene inntil 2,5 km fra hverandre (ref.: [Etableringsretningslinjen](#)).*

- Hva vil disse anleggene bety for Vestbygd-samfunnet og kommunen? Hva vil dette gi for effekter på land?
 - *Kime Akva må ha en landbase et sted og plass for ansatte å bo. Et anlegg krever 1 leder, 6 ansatte, + vikarer. Kime Akva ønsker og håper først og fremst å finne ansatte som bor i Vestbygda/Lødingen eller vil bosette seg i kommunen.*
 - *KIME Akva ønsker også være synlig i bygda og bidra å legge til rette for breddeidrett for barn og unge og bygdelag mm*
 - *KIME Akva har en tydelig målsetning om at ringvirkningene fra driften vår skal komme lokalsamfunnet til gode (innkjøp av varer, tjenester mm).*

- Hva slags fôr brukes?
 - *Fôrpellets som er mer proteinrik og med mindre fettinnhold enn laksefôr. Det er også høyere andel marint innhold enn i laksefôr. Fôr kommer med båt. Fôr kvalitet og resepter er stadig i utvikling for å både gi best mulig næringsopptak, vekst og helse. Det jobbes også mye med å finne alternative råvarer til fôrproduksjon som kan erstatte deler av fiskemelet som brukes. Dette vil bli viktig når næringen blir større og vil kreve mer fôr.*

- Hvor vil landbase ligge? Hva vil skje med veier i tilknytting?
 - *Det er ikke bestemt hvor landbase vil være. Foreløpig kan det være aktuelt å etablere seg ved Øyneset/Øksneshamn eller ved Forneset. Vi kan dessverre ikke i dag svare på hvordan vår etablering vil påvirke veier eller annen infrastruktur i området. Dette er forhold vi må jobbe sammen med kommunen for å finne gode løsninger på. Spørsmålet bør også rettes til kommunen, gjerne som en merknad til søknadene.*

- For meg virker det som at det er veldig lite vitenskapelig/forskning/fakta å støtte seg på for å opprette å drive disse anleggene.
 - *Det er publisert mye vitenskapelig arbeid fra forrige runde med torskeoppdrett. Siste større prosjekter ble avsluttet i takt med at næringsaktiviteten opphørte 2010-2012. Torskeoppdrett er i dag å betrakt som en ny næring (avlsprogrammet ++). Det er derfor viktig å igangsette forskningsprosjekter innen torskeoppdrett for å dokumentere de positive erfaringene næringen har opplevd de siste 3-4 årene. Det har vært en periode der det ikke har vært satt av midler til den typen forskning (på grunn av manglende aktivitet og behov), men nå er det på gang og KIME Akva er involvert i det meste som skjer. De viktigste satsingsområdene for forskningen i dag er knyttet til mulige virkninger og konsekvenser for kysttorsk, produksjonsstyring (motvirke kjønnsmodning) og fôr. Det er videre gjennomført miljøundersøkelser og samlet inn nødvendig data til søknaden slik at forvaltningen har godt og grundig kunnskapsgrunnlag for behandling. Uten aktivitet på sjøen i kommersiell skala, vil man heller ikke kunne utøve nødvendig forskning.*

- Hva er gjort i dialogen med kommunen? Hvorfor får vi informasjon først nå?
 - *Kime Akva har henvendt seg til kommunen for veiledning og for å presentere torskeoppdrett som en ny havbruksnæring. Tilgang på sjøarealer er kritisk for å lykkes med en ny satsing. KIME Akva er i en konkurransesituasjon der man ikke ønsker å røpe sine planer før at søknadene sendes til behandling.*
 - *Planlegger/saksbehandler svarte fra kommunens side: Kommunen veileder de som tar kontakt, finner frem planer og gir nødvendig informasjon til kunder. Først når søknaden kommer er dette en reell sak som det settes i gang en prosess for og som det opplyses om offentlig. Kommunen fikk søknaden fra Nordland fylkeskommune i sommer som nå ligger ute til offentlig ettersyn. Dette har blitt annonsert i avviser, på kommunens nettside og Facebook. Siden dette er et tiltak på sjø, er det ikke noe nabovarslingsopplegg. Prosessen skjer iht. akvakulturloven og plan- og bygningsloven. Kommunen tar gjerne imot forslag på andre måter å nå ut til folk. Dette folkemøte og konsekvensutredning er noe som kommunen har krevd ekstra i prosessen.*

- Vil dette gi mere folk i bygda? Vil dette gi penger til kommunen?
 - *Anleggene vil kunne skape mange nye arbeidsplasser, hvor rekruttering hovedsakelig ønskes lokalt. KIME Akva ser at dette gir mange driftsfordeler, i tillegg til at det vil gi en positiv utvikling for bygda. Per i dag gis det ikke penger fra Havbruksfondet til kommunen for torskeoppdrett, men dette vil fort bli aktuelt om næringen får utvikle seg videre. KIME Akva og partnere i Torskenettverket er pådrivere for dette.*

- Jeg savner en ordentlig beredskapsplan for de som skal jobbe på disse anlegg, vil det komme?
 - *KIME Akva og alle havbruksaktører er pålagt å ha en beredskapsplan. Vedlegg 6.1.5 i søknadene oppsummerer definerte farer og ulykker og inkluderer de aller meste som kan oppstå på en lokalitet. Ved eventuell etablering av lokalitet(er), vil lokalitetsspesifikke beredskapsplaner utarbeides.*